

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів**

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

**підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 073 Менеджмент
освітньо-професійної програми Менеджмент**

Силабус освітнього компонента ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент за освітньо-професійною програмою Менеджмент

Розробник: Стащук О.В., доктор економічних наук, професор кафедри фінансів

Силабус погоджено:
гарант ОПІ Менеджмент

Ірина ВОЛИНЕЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів

протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЩУК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	07 Управління та адміністрування,	Нормативний
Кількість годин / кредитів 90 / 3	073 Менеджмент,	Рік навчання 3
ІНДЗ: <u>немає</u>	Менеджмент,	Семестр 6-ий
Мова навчання	перший (бакалаврський)	Лекції 6 год.
		Практичні 8 год.
		Консультації 14 год.
		Самостійна робота 68 год.
		Форма контролю: залік
		<u>українська</u>

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

ПП: СТАЩУК ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА

Науковий ступінь: доктор економічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри фінансів

Мобільний телефон: 050-674-85-78

E-mail: Staschuk.Olena@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. **Анотація курсу.** Освітній компонент «Фінансово-економічний аналіз» належить до переліку нормативних дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра та спрямована на формування у здобувачів глибоких ґрунтованих знань, що пов'язані з особливостями фінансового та економічного аналізу діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності та оцінкою їх фінансової звітності з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Пререквізити. Знання, отримані після вивчення таких освітніх компонент як: «Інформаційно-комунікаційні технології в галузі знань», «Фінанси», «Статистика», «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік», «Економіко-математичні методи і моделі», «Логіка», «Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків».

Постреквізити. Освітні компоненти «Операційний менеджмент», «Стратегічний аналіз та прогнозування». Вивчення курсу сприятиме написанню курсової роботи з функціональних областей менеджменту, звітів з виробничої та переддипломної практик і кваліфікаційної роботи.

Мета і завдання освітнього компонента. Метою є – формування у здобувачів освіти професійних знань та навичок щодо фінансово-економічного аналізу діяльності підприємств.

Вивчення цього курсу дає можливість майбутнім фахівцям опанувати навички щодо застосування інструментів комплексного фінансово-економічного аналізу стану підприємства та результатів його діяльності; навчитись робити висновки за результатами аналізу і використовувати їх для генерування ідей щодо підвищення ефективності підприємства і розробки планів його розвитку.

Завдання освітнього компонента:

- формування у здобувачів освіти теоретичних знань та практичних вмінь фінансово-економічного аналізу діяльності підприємств;
- формування теоретичної та методологічної бази, необхідної для оцінки фінансової звітності підприємств;
- вивчення математичних та статистичних прийомів і методів аналізу господарської діяльності підприємств;
- набуття знань та вмінь розраховувати широке коло індикаторів для комплексної оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання;
- набутті навиків інтерпретації отриманих результатів аналізу фінансового стану в розрізі основних груп фінансових показників.

Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності

- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності

- СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.
- СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
- СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.
- СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
- СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість, мотивувати персонал організації.
- СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
- СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
- СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.
- СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання

- ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
- ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
- ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
- ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

2. Структура освітнього компонента

Таблиця 1

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи фінансово-економічного аналізу						
Тема 1. Фінансово-економічний аналіз, його суть та характеристика	7	0,5	0,5	5	1	О, Д, Т (2,5 б)
Тема 2. Основні прийоми фінансово-	7	0,5	0,5	5	1	О, Д, Т

економічного аналізу						(2,5 б)
Тема 3. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	7	0,5	0,5	5	1	О, Д, Т, РЗ (2,5 б)
Тема 4. Загальне оцінювання фінансового стану підприємства	7	0,5	0,5	5	1	О, Д, Т, РЗ (2,5 б)
Тема 5. Аналіз майнового стану підприємства	8	1	1	5	1	О, Д, Т (5 б)
Тема 6. Аналіз оборотних активів підприємства	8	1	1	5	1	О, Д, Т, РЗ (2,5 б)
Тема 7. Аналіз грошових потоків підприємства	8	1	1	5	1	О, Д, Т (2,5 б)
Тема 8. Аналіз джерел формування капіталу підприємства	8	1	1	5	1	О, Д, Т (2,5 б)
Разом за модулем 1	60	6	6	40	8	20 балів
Змістовий модуль 2. Аналіз фінансового стану підприємства за групами показників						
Тема 9. Аналіз фінансової стійкості підприємства	7	0,5	0,5	5	1	О, Д, Т, РЗ (2,5 б)
Тема 10. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства	7	0,5	0,5	5	1	О, Д, Т, РЗ (2,5 б)
Тема 11. Аналіз фінансових результатів та рентабельності діяльності підприємства	7	0,5	0,5	5	1	О, Д, Т, РЗ (2,5 б)
Тема 12. Ділова активність та показники її вимірювання	7	0,5	0,5	5	1	О, Д, Т, РЗ (2,5 б)
Тема 13. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємства	8	1	1	5	1	О, Д, Т, РЗ (5 б)
Тема 14. Аналіз кредитоспроможності підприємства.	8	1	1	5	1	О, Д, Т, РЗ (2,5 б)
Тема 15. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства	8	1	1	5	1	О, Д, Т, РЗ (2,5 б)
Тема 16. Аналіз ймовірності банкрутства підприємства.	8	1	1	5	1	О, Д, Т, РЗ (2,5 б)
Разом за модулем 2	60	12	12	80	8	20 балів
Контрольна робота						60
Всього годин/Балів	120	12	12	80	16	100

Форма контролю*: О – опитування; Д – доповідь, Т – тести, РЗ – розв'язування задач, МКР – модульна контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу та з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка консультацій. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню поточних та контрольних завдань. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Навчання також може відбуватись в онлайн формі з використанням програми Zoom або Teams office 365 за погодженням із керівником курсу за наявності об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування та ін.). Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в тому числа з використанням мобільних гаджетів), втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату, що регламентовано Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущення лекційних та практичних занять дозволяється лише за наявності поважної причини (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), навчання за програмою подвійного диплома, працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)), навчання може відбуватися за індивідуальним графіком за погодженням із деканом факультету з використанням можливостей електронних курсів на платформі Office 365 (Microsoft Teams) за погодженням із викладачем. Повторне складання екзаменту допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються з нижчою оцінкою. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (<http://surl.li/lpbys>).

Визнанню підлягають такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту загалом, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені силабусом навчальної дисципліни.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика поточного оцінювання знань здобувачів освіти.

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Фінансово-економічний аналіз» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно з «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного

університету імені Лесі Українки» (<http://surl.li/cqmbv>) за 100-бальною шкалою. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних занять, самостійної роботи тощо. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних робіт, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо.

Максимальна кількість балів за освітньою компонентою становить 100 балів, з яких за поточний контроль з освітнього компонента студент може отримати 40 балів та за підсумковий модульний контроль – 60 балів (див. табл. 1). Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи, тесту) та проводиться під час навчального заняття. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 60 балів.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;
- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів;
- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів;
- подача проєктних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Якщо здобувач освіти успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 75 балів, підсумкову оцінку за бажанням він може отримати без складання іспиту. Така оцінка виставляється в день проведення іспиту за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо здобувач освіти отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, то у такому випадку він має складати іспит. При цьому бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт анулюються. Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань за шкалою від 0 до 60 балів. Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Зазначена оцінка заноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану здобувача освіти.

Питання до екзамену

1. Загальна оцінка майнового стану господарюючого суб'єкта.
2. Охарактеризуйте сутність фінансово-економічного аналізу підприємства.
3. Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансового аналізу підприємства.
4. Методи і форми фінансово-економічного аналізу підприємства.
5. Вертикальний аналіз фінансової звітності підприємства.
6. Горизонтальний аналіз фінансової звітності підприємства.
7. Експрес- аналіз фінансової звітності підприємства.
8. Суб'єкти та об'єкти здійснення аналізу фінансової звітності підприємства.
9. Класифікація активів підприємства за ліквідністю .
10. Характеристика ліквідності підприємства.
11. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.
12. Характеристика стабільності фінансового стану підприємства.
13. Охарактеризуйте коефіцієнт автономії для українських підприємств.
14. Охарактеризуйте коефіцієнт стійкості економічного зростання.
15. Загальна оцінка фінансової стійкості підприємства.
16. Чим характеризується абсолютна стійкість фінансового стану підприємства.
17. Характеристика грошових потоків підприємства.
18. Аналіз ділової активності підприємства.
19. За допомогою якого коефіцієнта здійснюється аналіз ділової активності.
20. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості
21. Рентабельність оборотних активів підприємства.
22. Рентабельність власного капіталу підприємства.
23. Рентабельність підприємства.
24. Фактори, що впливають на рентабельність активів підприємства.
25. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств.
26. Економічна сутність банкрутства.
27. Фактори, що впливають на неплатоспроможність підприємства.
28. Характеристика моделі Z-рахунку Альтмана.
29. В чому полягає суть оцінки платоспроможності господарюючого суб'єкта.
30. За даними фінансової звітності опишіть можливі методи аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
31. Охарактеризуйте суть аналізу показників інвестиційної привабливості підприємства.
32. Опишіть суть побудови та значення аналітичного балансу підприємства.
33. Розкрийте суть аналізу структури майнового стану підприємства.
34. Показники для аналізу ділової активності підприємства.
35. В чому полягає суть методика експрес-аналізу у здійсненні аналізу фінансового стану підприємства.
36. За даними фінансової звітності опишіть можливі методи аналізу майна підприємства.
37. Охарактеризуйте суть аналізу показників рентабельності підприємства.
38. Охарактеризуйте методи та види фінансового аналізу підприємства
39. За даними фінансової звітності опишіть можливі методи аналізу оборотних активів підприємства.
40. Опишіть методику аналізу структури майна підприємства.
41. Охарактеризуйте суть вертикального аналізу балансу підприємства
42. За даними фінансової звітності опишіть можливі методи аналізу власного капіталу підприємства.
43. Охарактеризуйте суть аналізу кредитоспроможності підприємства.
44. Охарактеризуйте суть інформаційного забезпечення фінансового аналізу підприємства.

45. За даними фінансової звітності опишіть можливі методи аналізу необоротних активів підприємства.
46. Охарактеризуйте суть аналізу грошових потоків підприємства.
47. В чому полягає економічна суть аналізу динаміки балансу підприємства.
48. За даними фінансової звітності опишіть можливі методи аналізу майнового стану підприємства.
49. Охарактеризуйте суть аналізу платоспроможності підприємства.
50. Охарактеризуйте суть аналізу фінансової діяльності підприємства.
51. За даними фінансової звітності опишіть можливі методи аналізу платоспроможності підприємства.
52. Опишіть показники для аналізу фінансової стійкості підприємства.
53. Охарактеризуйте суть горизонтального аналізу балансу підприємства.
54. За даними фінансової звітності опишіть можливі методи аналізу платоспроможності підприємства.
55. Як здійснюється оцінка майнового стану підприємства.
56. Суть оцінки динаміки і структури бухгалтерського балансу.
57. За даними фінансової звітності опишіть можливі методи аналізу суми чистого прибутку (збитку).
58. Показники аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна література

1. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій. Під редакцією К. Ковальчук. Центр навчальної літератури, 2019. 328 с.
2. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.
3. Економічний аналіз: теорія і практика: навчально-методичний посібник [для бакалаврів, магістрів та аспірантів напряму підготовки 051 "Економіка"] / А.В. Рибчук, О.А. Ковенська, Н.М. Антофій, В.І. Покотилова. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 220 с.
4. Марусяк Н.Л. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.

Допоміжна література:

1. Гріщенко І.В., Кобаль О.А. Оцінка показників в процесі фінансового планування підприємства. *Перспективи розвитку фінансово-економічного простору України* : зб. наук. праць. Вінниця, 2020. С. 223–225.

2. Гріщенко І.В. Оцінка показників фінансової стійкості підприємства. *Перспективи розвитку фінансово-економічного простору України* : зб. наук. праць. Вінниця, 2020. С. 208–211.

3. Денисенко М.П. Заходи покращення фінансового стану підприємства у сучасних умовах господарювання. *Економіка і держава*. 2019. № 12. С. 61–65. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.12.6>

4. Статистико-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком економічних суб'єктів: колективна монографія / За заг.ред. В.К. Савчука. К.: ФОП Ямчинський О. 2020. 292 с.

5. Стащук О. Філософські детермінанти фінансової безпеки акціонерних товариств. *Економічний часопис СНУ імені Лесі Українки*, 2020. № 1 (21). С. 7-12. <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-01-7-11>

6. Ткачук Н.В., Дейнека К.С. Виявлення та подолання фінансової кризи на підприємстві шляхом аналізу його фінансової діяльності. *Механізм регулювання економіки*. 2022. Випуск № 3-4(97-98). С.136 – 140.

Інтернет-ресурси

1. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП), виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2012 року [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_063

3. Міжнародний стандарт фінансової звітності, виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2012 року [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>

5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua

6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України . URL: <http://www.minfin.gov.ua/>